

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Освітня програма	38730 Психологія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	053 Психологія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

23.09.2020 р.

Справа № 0863/АС-20

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 05 "Соціальні та поведінкові науки" у складі:

Шаульська Лариса Володимирівна – головуючий,

Анжеліка Герасименко,

Фісун Олександр Анатолійович,

Фалько Наталя Миколаївна,

Орловська Юлія Валеріївна,

Оксамитна Світлана Миколаївна,

Кужелєв Михайло Олександрович,

Ігнатюк Анжела Іванівна,

Вершиніна Дарина Миколаївна,

Величко Олександр Петрович,

за участі запрошених осіб:

відсутні,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	38730
Назва ОП	Психологія
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 10, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

☒ підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

☐ наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

☐ наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Цілі ОНП сформульовані коректно, узгоджуються з місією та стратегією ЗВО.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Співпраця зі стейкхолдерами на ОНП розпочинається не на рівні врахування побажань аспірантів, що навчаються, але й відслідковується сфера зацікавлень здобувачів ОКР Магістр за спеціальністю «Психологія» у ЗВО, що, зокрема, враховується при виборі науково-дослідних тем в межах спеціальності в університеті та при проектуванні ОНП, її цілей і ПРН, що є доброю практикою. Аспіранти входять до складу програмної ради ОНП, їх побажання головно враховуються щодо формування переліку вибіркових ОК. Роботодавці – представники сфери освіти і науки різних рівнів – беруть участь у заходах, організованих ОНП, та опитуваннях, їхні побажання щодо зміни обсягу окремих ОК, введення важливих для подальшої роботи випускників ОК, формулювання окремих ПРН враховуються при перегляді ОНП. Загалом, співпрацю з зацікавленими сторонами на цій ОНП можна вважати взірцевою.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Основний галузевий контекст ОНП стосується освітньої сфери, тенденції розвитку та вимоги ринку праці в якій відображено, зокрема, через ПРН 13,14,15. Великий акцент зроблено на набутті не лише кристалізованих знань та вмінь, але на здатності навчатися. Регіональний контекст враховується через співпрацю з місцевими органами влади в галузі освіти та науки. Окремі ОК введені в ОНП після аналізу вітчизняних та закордонних аналогічних ОНП (на матеріалі з відкритих джерел, зокрема, веб-сайтів ЗВО, та в результаті отриманого досвіду викладачів під час стажувань та викладання у цих ЗВО і робочих зустрічей з представниками партнерських ЗВО у ТНПУ).

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Стандарт за спеціальністю відсутній. ОНП редакції усіх років в цілому відповідають вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) (затвердженого Постановою КМУ №261 від 23.03.2016 р.) у частині рекомендованого обсягу кредитів для набуття аспірантом компетентностей відповідно до НРК (п.27).

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Загальна відповідність

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

ОК ОНП загалом складають логічну структуру та дають змогу досягати поставлених ПРН, формувати визначені компетентності ОНП та відповідного рівня НРК, а також загальнонаукові (9 кредитів), дослідницькі (8 кредитів), спеціалізовані фахові (12 кредитів обов'язкових та 15 кредитів вибіркових ОК), мовні (8 кредитів) компетентності. Водночас, блок ОК, покликаних формувати універсальні дослідницькі навички, у недостатній мірі їх розкриває: зокрема, бракує ОК чи їх частин для розвитку навичок застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, управління науковими проектами та/або складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності (два ОК, визначені ОНП як такі, що формують компетентності визначеного блоку, відповідно до силабусів <http://tnpu.edu.ua/navchannya/sylabusy/PhD/fpp/053-psyholohiya.php>, не містять тем, які розкривають цю проблематику). Частина таких ОК (як «Інформаційно-комунікаційні технології у психології» чи «Статистичні методи в психологічних дослідженнях») є вибірковими та об'єднані в блок з вузько фаховим ОК, то ж перед здобувачами постає вибір між набуттям дослідницьких та спеціалізованих компетентностей. ОНП потребує підсилення змістового наповнення в частині ОК, спрямованих на формування універсальних навичок дослідника.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Загальна відповідність

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Формування індивідуальної освітньої траєкторії на ОНП реалізується через наукову складову ОНП, можливості навчання в рамках програм академічної мобільності, у проектах неформальної освіти тощо із подальшим перезахаруванням кредитів, вибір ОК інших ОКР та з переліку дисциплін ОНП (обсягом 15 кредитів або 25%). Вибіркові ОК ОНП об'єднані у 3 блоки по 3 дисципліни у кожному (з яких обирається одна), силабуси дисциплін представлені у вільному доступі. Зміст цих вибіркових блоків і є головно предметом щорічного перегляду ОНП – аспіранти щороку проходять опитування і можуть пропонувати власні варіанти вибіркових ОК. Внесення змін до навчального плану на підставі таких пропозицій здобувачів підтверджене протоколами, утім, ГЕР не вдалося отримати доступ до форм опитування, надані на них у відомостях СО посилання неактивні. Якщо серед варіантів, запропонованих ОНП, немає такого, що відповідає інтересам аспіранта, він має право обрати ОК з інших рівнів освіти (регламентовано «Положенням про порядок та умови обрання здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін за вибором»

(http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2019/Polozhennia_pro_poriadok_ta_umovy_obrannia_studentamy_dystsyplin_z_vyborom.pdf), на ОНП існує практика використання здобувачами такого права (для здобувачки Кіт В.О. передбачено вивчення дисциплін «Сімейне консультування» та «Психологія стресу» з другого рівня вищої освіти (протокол №6 від 04.05.2018). Механізм реалізації можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії аспірантами аналізованої ОНП може вважатися взірцевим.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Науково-педагогічна практика (у старіших версіях ОНП – асистентська педагогічна) є 8-кредитним ОК ОНП, спрямованим на формування значної кількості компетентностей (10 з 13-ти) та ПРН (17 з 23-х). Її проходження можливе на базі кафедри, що реалізує ОНП, або на базі інших кафедр та ЗВО. Відповідно до силабуса (http://tnpu.edu.ua/navchannya/sylabusy/PhD/fpp/Naukovo_pedagogichna_praktyka.pdf), практика містить педагогічний (ведення навчальних занять, розробка робочої навчальної програми курсу, завдання для індивідуальної роботи студентів тощо) та науковий (скоріше – науково-практичний компонент, що стосується апробації емпіричних розробок в рамках тематики дисертаційного дослідження) компоненти. Моніторинг задоволеності практичною підготовкою проводиться як серед аспірантів, так і серед роботодавців (які є у частині випадків представниками організацій / структурних підрозділів установ, де реалізується науковий аспект практичної підготовки). Цей аспект діяльності ОНП можна вважати взірцевим.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Загальна відповідність

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійного стандарту за спеціальністю немає

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Загальна відповідність

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Навчання за дуальною формою не здійснюється

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Загальна відповідність

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Фаховий вступний іспит містить питання із загальної, соціальної, вікової та педагогічної психології, психології особистості, психодіагностики, тим самим охоплюючи широке коло фахових знань вступників. Програма фахового іспиту включає питання, що дають змогу верифікувати теоретичну (70 питань) та практичну (30 питань-завдань) підготовку вступника. Це власне відображає специфіку ОНП, поєднання у підготовці аспірантів теоретичної та практичної складових.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Нормативна база ЗВО щодо цього питання існує, в ній викладені чіткі та зрозумілі правила перезарахування РН. Процедура передбачає наявність договору між ТНПУ та іншим ЗВО, в якому аспірант навчався, або створення предметної комісії для визнання цих РН. Прикладів використання відповідних Положень на ОНП не представлено, у відомостях СО фігурує лише згадка про такі плани (дистанційні заняття для аспірантів у співпраці з Прикарпатським національним університетом імені Василя Стефаника). Аналогічно, декларуються плани участі аспірантів у програмах міжнародної академічної мобільності, утім наразі вона не відбулася, то ж доцільно посилити цей аспект роботи ОНП.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У ЗВО існує відповідне положення про визнання результатів навчання, на ОНП є випадки застосування його на практиці, зокрема, окремі пройдені онлайн- та очні курси були та будуть зараховані окремим аспірантам як навчальні модулі чи індивідуальні завдання в рамках ОК. Цей аспект можна розглядати як зразкову практику функціонування ОНП.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Загальна відповідність

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

У відомостях СО вказано, що з кожного ОК розроблено робочу навчальну програму та силабус. Звертаємо увагу представників ОНП, що ці форми інформування здобувачів є альтернативними, а не взаємодоповнюючими, адже за змістом вони не відрізняються (а лише за формою подачі інформації). Крім того, у відомостях вказано, що до кожної дисципліни розробляються НМКД, які не є нормативними документами і їх доцільність потребує аргументації. Водночас, за вказаним посиланням на веб-сайті знаходимо тільки силабуси дисциплін, а посилання на НМКД веде до платформи Moodle, доступу до якої члени ГЕР не мають (та, ймовірно, під «НМКД мається на увазі набір навчальних матеріалів до дисципліни»). В силабусі розміщена загальна інформація про курс, викладача та спосіб контакту з ним, короткий опис, дисципліни, її структура (із зазначенням теми, годин на її вивчення, РН з теми та завдань до неї), рекомендованих джерел, політики та системи оцінювання. Звертаємо увагу розробників ОНП, що РН, подані в кожному силабусі, маю некоректний вигляд: фактично, те, що сформульоване у кожному документі як «результат навчання» за кожною темою є розширеним змістом цієї теми, сформульованим через «що зробити». Результати навчання з дисципліни повинні мати більш узагальнену форму і визначати загальні декілька бажаних від вивчення ОК «ефектів», які корелюють із ПРН. ГЕР рекомендує здійснити ґрунтовний перегляд силабусів щодо переформулювання РН.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

В межах вивчення ОК аспіранти виконують ІНДЗ, що полягають у виконанні практичних дослідницьких проєктів. Дослідницьку складову містить також програма практики (підкритерій 2.5). Розробки в рамках виконання дисертаційного дослідження ще під час навчання апробуються аспірантами у різних структурних підрозділах ЗВО (у центрі освітніх та психологічних інтерактивних технологій, психологічній службі ТНПУ) та в партнерських організаціях (науково-дослідні центри «Сучасна дитина», «Гендерна освіта та виховання учнівської та студентської молоді НАПН України»). Зі звіту ЕГ: «Наукові теми аспірантів реалізуються в рамках тематики кафедральних науково-дослідних робіт та наукових проєктів університету: «Психолого-педагогічні механізми створення гендерно-справедливого середовища для дітей та молоді у контексті реалізації Концепції Нової української школи» (№0119U100477), «Психолого-педагогічні засади становлення освітнього діалогу як інноваційної психодидактичної технології» (№0118U003130), «Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх педагогічних і керівних кадрів до інноваційної діяльності в закладах освіти» (№012020U101844)». Такий широкий перелік способів поєднання навчання і дослідження може бути рекомендований як добра практика функціонування ОНП.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Загальна відповідність. Викладачі наповнюють курси авторськими доробками, що є доброю практикою.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Викладачі ОНП активно залучаються до міжнародної діяльності ЗВО на різних рівнях – через публікації, участь у конференціях, стажування, академічну мобільність, викладання в іноземних ЗВО тощо. Аспіранти мають змогу бути на лекціях іноземних професорів із партнерських ЗВО, брати участь в міжнародних проєктах, що підтверджено відповідними сертифікатами.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів

навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Загальна відповідність

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Затвердженого стандарту немає

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Загальна відповідність

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Політики академічної доброчесності задокументовані у нормативній базі ЗВО. Згідно з вимогами цих положень, аспірант та науковий керівник підписують декларацію про академічну доброчесність, де зобов'язуються дотримуватися її принципів. У ЗВО користуються різними технологічними рішеннями для перевірки письмових робіт на плагіат. Положення про запобігання і виявлення плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів вищої освіти містить роз'яснення щодо розуміння академічної доброчесності та санкцій, які будуть вжиті у разі порушення. Тут мова йде як про різні форми плагіату, так і про низьку оригінальність тексту (менше 50%), у випадку якої аспірантам відмовляють у розгляді роботи спеціалізованою вченою радою, а НПП – враховують при перегляді контракту. Водночас, це Положення (особливо ч.V) містить чимало розмитих пунктів (наприклад, 5.1, 5.3), що містять формулювання «може бути», «або», та не визначають чітких мір протидії фактам порушення академічної доброчесності. Відповідно до Рекомендацій для експертів Національного агентства стосовно акредитації освітніх програм третього рівня вищої освіти, «неприпустимим є допущення осіб, яких попередньо притягували до відповідальності за порушення академічної доброчесності, до наукового керівництва аспірантами», у той час як в згаданому Положенні ТНПУ йдеться (п.5.7): «Якщо дисертація (наукова доповідь), в якій виявлено академічний плагіат, була захищена у постійно діючій спеціалізованій вченій раді, науковий керівник (консультант), офіційні опоненти, які надали позитивні висновки про наукову роботу, та голова відповідної спеціалізованої вченої ради позбавляються права брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад строком на два роки, а заклад вищої освіти (наукова установа) позбавляється акредитації відповідної постійно діючої спеціалізованої вченої ради та права створювати разові спеціалізовані вчені ради строком на один рік. Якщо дисертація (наукова доповідь), в якій виявлено академічний плагіат, була захищена у разовій спеціалізованій вченій раді, науковий керівник, члени цієї ради та офіційні опоненти, які надали позитивні висновки про наукову роботу, позбавляються права брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад строком на два роки, а заклад вищої освіти (наукова установа) позбавляється права створювати разові спеціалізовані вчені ради строком на один рік», що суперечить цій рекомендації. Серед форм популяризації академічної доброчесності – проведення просвітницьких заходів (зокрема, в рамках міжнародних проєктів ЗВО у цій тематиці), «моніторингова місія» університету, опитування «Викладач очима здобувачів вищої освіти», що зменшує ризик прояву корупційної діяльності та недоброчесності з боку викладачів. Окремі здобувачі на ОНП проходять онлайн-курси у цій тематиці.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

У таблиці 2 відомостей СО (та наданій на запит ЕГ переробленій таблиці 2) недостатньо обґрунтованими залишаються позиції декількох НПП щодо викладання ними дисциплін на ОНП (зокрема, це стосується проф. М.М.Шпак щодо дисципліни «Методологія науково-психологічних досліджень», доц. І.П.Андрійчук щодо дисципліни «Гуманістичні технології освіти»).

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Загальна відповідність

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Роботодавці беруть активну участь в перегляді ОНП через участь у заходах, організованих ЗВО з цією метою, опитуваннях, роботі в складі групи з перегляду ОНП.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Більшість занять представники практичного сектору та роботодавців відбуваються за межами освітнього процесу, у формі позааудиторних занять. Хоч ця діяльність на ОНП є доволі системною та широкою, рекомендовано посилити залучення професіоналів-практиків до викладання в межах окремих ОК чи їх частин.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

У цьому напрямку ЗВО: реалізує «Програму професійного розвитку викладачів», проводить окремі семінари з проблем освіти, у т.ч. дистанційної, частково відшкодовує вартість стажувань для викладачів. У якій мірі до цих активностей залучаються викладачі аналізованої ОНП, даних у відомостях СО та у звіті ЕГ не надано.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

У ЗВО передбачена система преміювання за ефективну наукову діяльність (публікації у міжнародних наукометричних виданнях, написання монографій тощо). Організуються заходи для підвищення викладацької майстерності. Як цей аспект діяльності ЗВО стосується діяльності НПП на аналізованій ОНП, інформації не надано.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Окрім загальних, необхідних для навчальної діяльності, ресурсів ЗВО, важливими для реалізації ОНП є Тренінговий кабінет, Психологічна служба, Центр освітніх та психологічних інтерактивних технологій (де проводяться семінари, конференції, тренінги, консультативні заходи до яких залучаються і здобувачі освіти), на базі яких аспіранти проходять практику, проводять емпіричні дослідження та апробують розробки, окрема бібліотека кафедри, що реалізує ОНП, з 2000 примірників психологічної літератури.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Загальна відповідність

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Загальна відповідність

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Реалізуються різні форми підтримки здобувачів у ЗВО. Для цього використовуються різні канали комунікації – як очні зустрічі та бесіди, так і дистанційні форми – через навчальне середовище Moodle, веб-сайт, соціальні мережі та ін. Соціальна підтримка декларується як така, що реалізується через наявність стипендій, однак невідомо, чи таку підтримку можуть отримувати та отримують здобувачі на ОНП. У ЗВО функціонує психологічна служба, яка для ОНП служить базою для проходження практики та проведення досліджень. Водночас, зважаючи на те, що психологом тут працює одна із аспіранток ОНП, то, через необхідність дотримання етичного кодексу, інші її колеги-аспіранти не мають змоги отримувати тут консультативну чи іншу допомогу через виникнення у них подвійних стосунків з психологом. То ж ГЕР констатує, що психологічна служба ЗВО потребує збільшення штатного складу, зокрема,

введення до нього осіб, незалежних від ОНП. Доцільно також оновити веб-сторінку психологічної служби, адже за активним посиланням на веб-сайті ЗВО розміщена лише одна публікація, датована 2018 роком.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

Приміщення ЗВО обладнані пандусами для маломобільних осіб та таблицями із шрифтом Брайля для незрячих.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Загальна відповідність

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Процедура перегляду ОНП регламентується «Положенням про проектні групи та групи забезпечення спеціальності з розроблення і супроводження освітніх програм». ОНП проходить щорічне оновлення, якому передують аналіз відгуків різних стейкхолдерів. Зокрема, зміни 2019 року були пов'язані із необхідністю забезпечення більшої відповідності вимогам НРК, зокрема, в частині розвитку в аспірантів навичок усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою (було введено окремий ОК «коштом» кредитів іншого ОК з блоку дисциплін, що формують універсальні дослідницькі компетентності та вміння), та реагування на наукові інтереси аспірантів, що призвело до змін у переліку вибіркового ОК. Отже, ОНП дотримується, з одного боку, внутрішніх вимог ЗВО, з іншого, реагує на зовнішні запити.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Здобувачі залучаються до процесу перегляду ОНП напряду через участь у різних зустрічах (атестації, семінари), участі в засіданнях Програмної ради, анонімних опитуваннях. Їх побажання відображаються у процесі редагування ОНП, що підтверджується самими стейкхолдерами. Водночас, ГЕР не вдалося знайти на веб-сайті університету розміщеної інформації про результати таких опитувань, що рекомендовано робити, принаймні, в узагальненій формі.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Як і здобувачі, роботодавці залучаються до процесу перегляду ОНП напряду через участь у різних зустрічах, присвячених цій темі, участі в засіданнях Програмної ради, анонімних опитуваннях. Їх побажання відображаються у процесі редагування ОНП, що підтверджується самими стейкхолдерами. Водночас, ГЕР не вдалося знайти на веб-сайті ЗВО розміщеної інформації про результати таких опитувань, що рекомендовано робити, принаймні, в узагальненій формі.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

Випускників за ОНП не було. Загалом, ЗВО докладає чимало зусиль до допомоги випускникам із працевлаштуванням. Аспіранти ОНП денної форми мають цільові направлення від ЗВО, що є загалом хорошою практикою.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

За результатами внутрішнього аналізу, основні проблеми ОНП останнього року були визначені як такі, що пов'язані із незрозумілістю системи дуальної освіти (відповідно положення у ЗВО вже затверджено, утім незрозуміло, які конкретні кроки будуть здійснюватися на ОНП задля реалізації такої форми навчання) та проблемами матеріального характеру – відсутністю приміщення для роботи психологічної служби (планується відкриття такого кабінету у новому навчальному році), необхідності покращення аудиторного фонду. Щодо змістового наповнення ОНП, воно проходить щороку з огляду на відгуки стейкхолдерів і свідчить про здатність оперативно реагувати на виявлені недоліки.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Хоча акредитація ОНП проходить вперше, її представники проаналізували зауваження до інших ОП у ЗВО (з інших ОКР) та за результатами цього аналізу здійснили конкретні кроки, зокрема, розширили перелік залучених до опитувань роботодавців, покращили інформування здобувачів щодо силабусів.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

Загальна відповідність

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Загальна відповідність

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

Зі звіту ЕГ: «На сайті ЗВО відсутній проєкт ОНП 2020 та громадське обговорення щодо проєкту ОНП. Однак у ході зустрічей зі здобувачами та роботодавцями, було встановлено, що вони надавали пропозиції щодо покращення якості ОНП, зокрема здобувачі через опитування у системі Moodle, а роботодавці брали участь в онлайн-опитуванні для стейкхолдерів освітніх програм». Зважаючи на це, можна припустити, що у 2020 році змін до ОНП внесено не буде, адже набір на неї уже відбувся (відповідно до інформації на веб-сайті, вступні іспити відбувалися у серпні). ОНП рекомендовано розміщувати проєкт ОНП та розпочинати його громадське обговорення не менш ніж за місяць до затвердження нової версії ОНП.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Загальна відповідність

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

Відповідність ОК дослідницьким інтересам аспірантів ЕГ оцінена як достатня, хоча і потребує посилення в частині ОК, що забезпечують оволодіння універсальними навиками дослідника (підкритерій 1.4). Вибіркові дисципліни дають змогу аспірантам поглиблено вивчати аспекти їхніх дисертаційних досліджень. За наданими відомостями ГЕР немає змоги верифікувати інформацію про можливості створення разової ради для аспірантів, це питання потребує додаткової аргументації від представників ОНП, зокрема, щодо потенційних членів ради для кожного аспіранта, разом із переліками необхідних публікацій пропонованих членів ради та демонстрацією їх дотичності до тематики дослідження аспіранта.

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

Надана на запит ЕГ таблиця 2, як і аналогічна таблиця у відомостях СО, не містить інформації щодо цього аспекту діяльності ОНП. Зокрема, немає інформації про публікації проф. М.О.Орап, відтак, неможливо верифікувати їх відповідність тематиці дослідження аспірантки О.Лебединець-Рода. Це питання потребує додаткової аргументації від представників ОНП.

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

Для аспірантів ОНП створені можливості для наукової роботи, зокрема, доступ до матеріальної бази для проведення досліджень та до досліджуваних (через взаємодію з практичними партнерськими організаціями, функціонування Психологічної служби та Центру освітніх та психологічних інтерактивних технологій), до наукометричних баз, літератури. Кафедра, що реалізує ОНП, самостійно та у співпраці з іншими ЗВО, активно організовує наукові конференції, де може відбуватися апробація наукових досліджень аспірантів.

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

Аспіранти ОНП беруть участь у закордонних конференціях (Чехія, Німеччина, Іспанія), вивчають онлайн-курси іноземних ЗВО (в рамках проєкту Coursera for Campus). ОНП декларує налагоджену, але ще не реалізовану можливість для академічної мобільності аспірантів, то ж, загалом, цей аспект діяльності ОНП потребує підсилення.

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

Наукові керівники аспірантів залучені до реалізації НДР кафедр та проєктів науково-дослідних центрів, мають численні публікації. Усі аспірантські дослідження реалізуються в межах цих проєктів. Міжнародні дослідницькі проєкти на ОНП наразі не реалізуються.

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

Загальна відповідність

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Урізноманітнити способи отримання інформації від студентів-магістрантів, аспірантів та випускників через проведення анонімних опитувань щодо різних аспектів функціонування ОНП.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Переглянути змістове наповнення ОНП та підсилити його в частині ОК, спрямованих на формування універсальних навиків дослідника. 2. Переглянути зміст ОК загальної підготовки та забезпечити можливість через їх вивчення досягати більшої кількості ПРН. 3. Переглянути перелік вибіркових ОК для забезпечення більш повної узгодженості із науковими інтересами аспірантів.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Активізувати діяльність ОНП у руслі академічної мобільності аспірантів, зокрема, міжнародної, із реалізацією права на перезахування РН, здобутих там.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. Здійснити ґрунтовний перегляд силабусів у частині формулювання РН. 2. Уникати дублювання навчальної документації (як робочі програми та силабуси ОК) для забезпечення чіткості та зрозумілості форми інформування здобувачів про навчальний процес.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1. При перегляді силабусів чітко прописати форму підсумкового контролю з кожного ОК. 2. Положенням про запобігання і виявлення плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів вищої освіти потребує коректив щодо конкретизації поняття академічного плагіату та інших форм академічної доброчесності та, головню, санкцій при її порушенні.

Критерій 6. Людські ресурси

1. Забезпечити повну відповідність НПП навчальним дисциплінам, які вони викладають на ОНП. 2. Посилити участь професіоналів-практиків в освітньому процесі, зокрема, в ході викладання нормативних та вибіркового ОК. 3. Розробити / чітко публічно висвітлити механізм відшкодування участі викладачів у програмах підвищення кваліфікації. 4. Розглянути можливості стимулювання підвищення різних аспектів викладацької майстерності, не лише наукової, але й власне педагогічної, соціально-громадської тощо.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

1. Розширити склад працівників психологічної служби ЗВО, забезпечивши її працівниками, незалежними від викладацького та здобувацького складу. 2. Оновити веб-сторінку психологічної служби ЗВО, наповнити її актуальною інформацією.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Оприлюднювати результати опитувань та анкетувань стейкхолдерів на сайті.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Оприлюднювати на сайті ЗВО проект оновленої ОНП та забезпечувати його громадське обговорення принаймні за 1 місяць до її затвердження.

Критерій 10. Навчання через дослідження

1. Забезпечити можливість створення разової ради для захисту аспірантки 2016 року навчання, випуск якої запланований восени 2020 року (зادля забезпечення відповідності вимогам Постанови КМУ «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії»). 2. Забезпечувати відповідність досліджень аспірантів напряду наукової діяльності їхніх керівників. 3. Розглянути можливість започаткування фахового наукового видання зі спеціальності. 4. Активізувати міжнародну діяльність наукових керівників, зокрема, реалізацію міжнародних проєктів, а також долучати до неї аспірантів в межах спільних їхніх досліджень.

4. Додатки

Відсутні

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ШАУЛЬСЬКА ЛАРИСА ВОЛОДИМИРІВНА